

Pregledni znanstveni članek/Review article

Sooblikovanje porodne izkušnje na podlagi reprezentacije poroda v množičnih medijih: pregled literature

Shaping the birth experience through the representation of childbirth in the mass media: A literature review

Ana Monika Šavli^{1,*}, Jožica Čehovin Zajc^{2,3}, Barbara Domajnko³

Ključne besede: nosečnost; rojstvo; javna podoba; množični mediji

Keywords: pregnancy; birth; public image; mass media

¹ Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj, Kidričeva cesta 38a, 4000 Kranj, Slovenija

² Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana, Slovenija

³ Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, Zdravstvena pot 5, 1000 Ljubljana, Slovenija

* Korespondenčni avtor/
Corresponding author:
anamonika.savli@bpg-kranj.si

IZVLEČEK

Uvod: Množični mediji so redek vir porodnih reprezentacij, ki ženskam pomagajo razumeti, kako je roditi, obenem pa povzročajo zaskrbljenost. Namen raziskave je proučiti prikaze poroda v množičnih medijih, cilj pa prepoznati njihovo povezavo s porodnimi izkušnjami žensk.

Metode: Opravljen je bil pregled literature, objavljene v bibliografskih bazah DiKUL, EBSCO Information Services, Google Scholar, ProQuest, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect in SpringerLink po iskalnih nizih v slovenskem in angleškem jeziku. Vključitveni kriteriji so bili objava v obdobju 2012–2022 ter vsebinska ustreznost in relevantnost. Potek izbora literature je bil narejen po smernicah PRISMA. Med 349 zadetki smo po izključitvi dvojnikov ter na podlagi vključitvenih kriterijev in relevantnosti vsebine v podrobnejšo analizo vključili 26 znanstvenih virov.

Rezultati: Porodne reprezentacije v množičnih medijih so lahko pristranske in ne temeljijo vedno na dokazih. Prisotni so obrabljeni in predvidljivi vzorci s prevladujočim dramatičnim prikazom biomedicinskega modela poroda, kar v porodnicah vzbuja strah in željo poroda s carskim rezom.

Diskusija in zaključek: Reprezentacije poroda v množičnih medijih postavljajo normativ medikaliziranega poroda, alternativne možnosti so prikazane redko in nejasno, na kar lahko pomembno vpliva sodelovanje medijskih producentov in babiške stroke. Znanstvenih člankov o reprezentacijah poroda v slovenskem prostoru primanjkuje, kar odpira priložnost za raziskovanje v prihodnosti in možnost za nadaljnje izpopolnjevanje babiške stroke ter predporodne in obporodne oskrbe porodnic.

ABSTRACT

Introduction: The mass media are one of few sources of portrayals of the birthing process in women; however, these representations can also generate concern. The purpose of this study is to examine the portrayal of childbirth in the mass media, with the aim of identifying its connection to women's birthing experiences.

Methods: A literature search was conducted, using the DiKUL, EBSCO Information Services, Google Scholar, ProQuest, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect, and SpringerLink bibliographic databases with search terms in Slovenian and English. The inclusion criteria were publications from the period between 2012 and 2022 as well as content relevance and pertinence. The literature selection process followed the PRISMA guidelines. Of the initial 349 hits, 26 scientific sources were included for detailed analysis after the exclusion of duplicates and publications that did not meet the inclusion criteria and content relevance.

Results: Birthing representations in the mass media can be biased and are not always evidence-based. Common and predictable patterns can be identified, most notably a dramatic portrayal of the biomedical model of childbirth that instils fear in pregnant women and leads to a preference for caesarean sections.

Discussion and conclusion: Birthing representations in the mass media convey a normative view of medicalised childbirth, while alternative options are rarely and ambiguously presented. This could be significantly influenced by the collaboration between media producers and the midwifery profession. There is a lack of scientific articles on the representation of childbirth in the Slovenian context, which creates opportunities for future research and the potential for further advancement in midwifery practice and antenatal and perinatal care of expectant mothers.

Uvod

Ker se porodi večinoma ne odvijajo več v skupnostih, temveč za zaprtimi vrati, najpogosteje porodnišnic, to pogosto pomeni, da so množični mediji ena izmed redkih priložnosti, ko lahko ženska porod vidi, preden ga doživi sama (Handfield et al., 2006; Morris & McInerney, 2010). Zgodovinsko gledano so ženske izkušnje in znanja o porodu pridobivale od svojih mater in sester ob rojstvu družinskih članov. Porod je bil žensko opravilo, pri katerem so imele možnost biti v pomoč in priča porodu v skupnosti (Donnison, 1977). Rojstvo je bilo na podoben način kot smrt izvzeto iz vidnega polja množice, saj so ti dogodki veljali za zasebne in prikrite očem družbe (Roland et al., 2015).

V petdesetih letih 19. stoletja so bili posneti prvi filmi, namenjeni pripravi nosečnic na porod. Ti so bili ključni sestavni deli predporodnih izobraževanj, ki so jih organizirale skupine zdravnikov in laikov (Al-Gailani, 2017). Danes živimo v elektronski dobi, v kateri se medijski prikazi poroda brez primere združujejo v globalnem digitalnem okolju (Hassan & Thomas, 2006), s povečanim dostopom do novic pa se hkrati zmanjšuje tudi njihova kakovost (Romano et al., 2010). Reprezentacije v množičnih medijih ženskam pomagajo razumeti, kako je roditi, vendar v tem primeru informiranost ni zgolj pozitivna, saj v veliki meri povzroča tudi zaskrbljenost (Young, 2010). Fleming et al. (2014) so napovedali vse večjo pojavnost »medijsko informiranih« porodov kot posledico razdrobljenih, šibko povezanih in slabo predstavljenih informacij, kar poudarja odgovornost množičnih medijev za uravnoteženo prikazovanje poroda.

Kako bo občinstvo sprejelo in razumelo pridobljene informacije, je odvisno od njegove medijske pismenosti, ki določa zmožnost dostopa, analize, vrednotenja in oblikovanja osebnega pomena na podlagi vsakodnevnih medijskih predstav, oglaševanja, filmov, televizije ter digitalnih medijev (Adams & Hamm, 2001; Potter, 2010), in zdravstvene pismenosti, ki vpliva na interakcije med posameznikom in zdravstvenim sistemom (Rudd, 2003).

Na področju raziskovanosti pomena in značilnosti medijskih reprezentacij poroda, ki sooblikujejo porodno izkušnjo žensk, zaznavamo vrzel. To nakazuje potrebo po kritični presoji in aktivnem vključevanju babiške stroke v medijski prostor.

Namen in cilji

Namen raziskave je na podlagi pregleda literature raziskati reprezentacije poroda v množičnih medijih, cilj pa proučiti njihove posledice na ženske in njihove porodne izkušnje.

Postavljamo naslednji raziskovalni vprašanja:

- Na kakšen način je porod na podlagi znanstvene literature reprezentiran v množičnih medijih?
- Na kakšen način na podlagi znanstvene literature prikaz poroda v množičnih medijih sooblikuje porodno predstavo in pričakovanja žensk ter njihovo doživljanje poroda?

Metode

Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela z eksplorativnim pregledom obsega in značilnosti znanstvene literature, v skladu s katerim so bile izluščene osnovne značilnosti ter analizirani ključni koncepti izbrane tematike (Arksey & O'Malley, 2005).

Metode pregleda

Iskanje literature je potekalo v spletnih bibliografskih podatkovnih bazah DiKUL, EBSCO Information Services, Google Scholar, ProQuest, PubMed, ResearchGate, ScienceDirect in SpringerLink v obdobju od 2. decembra 2021 do 8. marca 2022. Uporabljena je bila funkcija naprednega iskanja po iskalnih nizih v slovenskem jeziku: porod OR rojstvo* OR rojevanje* AND prikaz* OR upodobitev* OR uprizoritev* OR reprezentacija* AND mediji* OR množični mediji* ter v angleškem jeziku: birth* OR childbirth* OR childbearing* OR labour* OR labor* OR delivery AND representation* OR portrayal* AND media* OR mass media*. V raziskavo smo vključili vire, ki so ustrezali vključitvenim kriterijem, prikazanim v Tabeli 1.

Rezultati pregleda

Izbor literature je bil narejen po smernicah PRISMA (Page et al., 2021). Med 349 zadetki v izbranih podatkovnih bazah smo izbrali tiste, ki so ustrezali vključitvenim kriterijem. Najprej smo izločili dvojnike. Po pregledu naslovov, tipologije, izvlečkov in skladnosti vsebine celotnega besedila in teme raziskovanja smo v podrobnejšo analizo vključili 26 virov (Slika 1).

Tabela 1: Vključitveni in izključitveni kriteriji

Kriterij	Vključitveni kriterij	Izključitveni kriterij
Gradivo	Znanstvena literatura	Poljudna literatura
Leto objave	2012–2022	Starejše od 2012
Tematika	Vsebinska ustreznost in relevantnost	Vsebinska neustreznost in nerelevantnost
Jezik	Slovenski ali angleški jezik	Drugi jeziki

Opis obdelave podatkov in ocena kakovosti

Z analizo vsebine smo izluščili osnovne lastnosti literature (avtor, letnica objave, država, vrsta, vzorec in namen raziskave) ter ključne ugotovitve, ki odgovarjajo na raziskovalni vprašanji, kar je povzeto in prikazano v obliki tabele. Zbrane raziskave smo ovrednotili na sedemstopenjski lestvici hierarhije kakovosti, povzeti po avtorjih Polit & Beck (2012). Šest raziskav smo ovrednotili s stopnjo II (posamezne (ne)randomizirane klinične raziskave), tri s stopnjo V (sistematični pregled opisnih/kvalitativnih študij) in 17 s stopnjo VI (posamične kvalitativne raziskave).

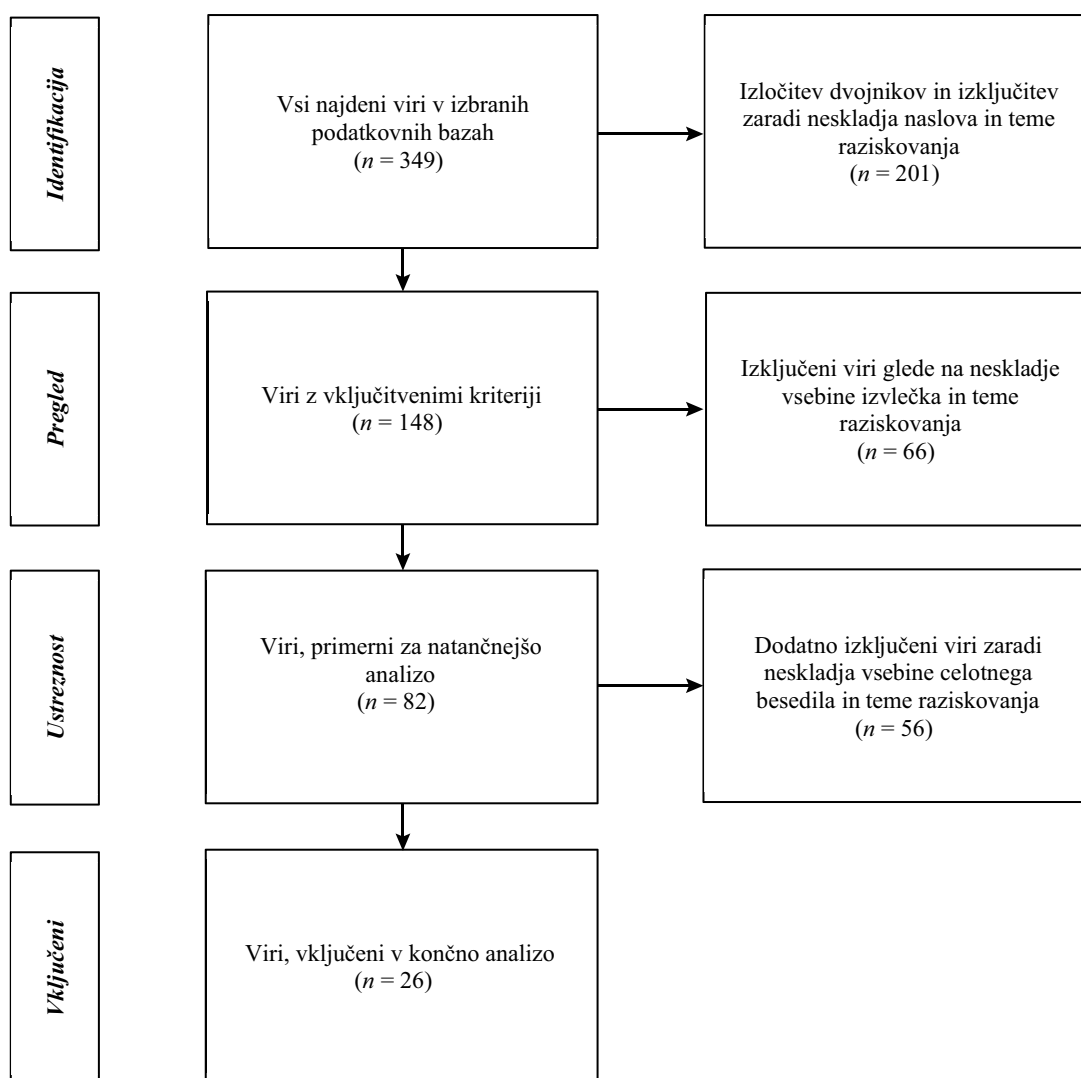
Rezultati

Analizirali smo 26 znanstvenih objav, med katerimi je bilo 22 izvirnih znanstvenih člankov, dva pregledna

znanstvena članka in dve poglavji v znanstveni monografiji (Tabela 2). Vse vključene raziskave so potekale v tujini. Največ (11) raziskav je bilo narejenih v Združenem kraljestvu, šest v Združenih državah Amerike, štiri v Kanadi, po dve v Avstraliji in na Nizozemskem ter ena v Izraelu. Med najdenimi objavami ni bilo znanstvene objave, izvedene v Sloveniji.

Prikazi poroda v množičnih medijih

Prikazi poroda v množičnih medijih ne odsevajo resničnosti; fiziološki porod je redko prikazan kot običajen in vsakdanji življenjski dogodek (Luce et al., 2016; Maclean, 2014), zaradi česar je večina sporočil, povezanih s porodom, v množičnih medijih potencialno zaskrbljujočih (Maclean, 2014). Reprerzentacije porodnih izkušenj pogosto vključujejo

Slika 1: Diagram PRISMA zbiranja literature

Tabela 2: Ključne ugotovitve izbrane literature

Vir	Namen	Vrsta raziskave in vzorec	Temeljne ugotovitve	Hierarhija dokazov
Bessett & Murawsky, 2018 Združene države Amerike	Proučiti razumevanje vpliva televizije na pričakovanja žensk glede nosečnosti in poroda.	Kvalitativna raziskava (64 poglobljenih intervjujev).	Prevladujejo tehnološki prikaz poroda, rutinizirani medicinski posegi; normaliziran je strah pred porodom; nezavedno vplivanje televizije.	VI
Cooper & Godfrey-Isaacs, 2019 Združeno kraljestvo	Raziskati reprezentacijo poroda v množičnih medijih.	Teoretično poglavje.	Prevladuje reprezentacija nevarnega, dramatičnega poroda in glasnih, neobvladljivih porodnic; otroka porodi porodničar in ne babica.	V
Das, 2018 Združeno kraljestvo	Analizirati amaterske videoposnetke hipnorojstva.	Kvalitativna raziskava (100 videoposnetkov).	Porod je prikazan kot radosten in neboleč; videoposnetki ženskam s preteklimi travmatičnimi izkušnjami poroda vzbujajo občutek neuspeha.	VI
De Benedictis et al., 2019 Združeno kraljestvo	Proučiti reprezentacijo poroda.	Kvantitativna analiza (16 epizod serije <i>One Born Every Minute</i>).	Najpogostejše je prikazan medikaliziran porod pri heteroseksualnih belopolnih pari.	VI
Fleming et al., 2014 Združene države Amerike	Ugotoviti vpliv spletne samopriprave prvorodnic na porod.	Kvalitativna raziskava (3 fokusne skupine in 7 poglobljenih intervjujev).	Prisotnost strahu pred porodom.	VI
Fontein-Kuipers et al., 2019 Nizozemska	Analizirati sprejemanje odločitev med porodom ter interakcijo med žensko in babico.	Kvalitativna raziskava (41 porodnih zgodb iz dokumentarne serije <i>One Born Every Minute</i>).	Pomanjkanje zanimanja babic za želje in vrednote porodnic.	VI
Gagnon, 2021 Kanada	Proučiti oblikovanje in spreminjanje predstav o nosečnosti in porodu.	Longitudinalna kvalitativna raziskava (25 prvorodnic).	Medijske podobe poroda povzročajo strah pred porodom.	VI
Hauck et al., 2016 Avstralija	Proučiti preference in odnos do poroda, oceno in dejavnike strahu.	Kvantitativna raziskava (564 spletnih anket).	Strah in željo po porodu s carskim rezom povzročajo množični mediji in subjektivne pripovedi.	II
Hundley et al., 2019 Združeno kraljestvo	Proučiti natančnost reprezentacije poroda.	Kvalitativna raziskava (10 poglobljenih intervjujev).	Porod je v medijskem diskurzu medikaliziran.	VI
Jolly, 2018 Združene države Amerike	Analizirati posledice seksualiziranih reprezentacij porodnega telesa na izkušnji rojstva: vrzeli v literaturi o porodu in medijih.	Kvalitativna raziskava (izbrane upodobitve poroda).	Različne podobe rojstva izpodrivajo sanitizirano podobo ženskih porodnih teles; normativna (hetero)seksualizirana ženskost vpliva na odnos žensk do lastnega telesa in porodne izkušnje.	VI
Luce et al., 2016 Združeno kraljestvo	Raziskati področje reprezentacije poroda.	Pregled literature.	Reprezentacije fiziološkega poroda so redke, pogostejše dramatične, s porodniškimi zapleti in medicinskimi intervencijami; rutinizirani posegi/postopki dajejo občutek varnosti in ohranjajo medikalizacijo poroda.	V
Macleay, 2014 Združeno kraljestvo	Analizirati reprezentacijo poroda v britanskih nacionalnih časopisih.	Kvalitativna raziskava (23 izvodov izbranih časopisov).	Prevladujejo zaskrbljujoče, nereprezentativne informacije, ki vzbujajo strah pred porodom.	VI
Miller & Danoy-Monet, 2021 Avstralija	Ugotoviti učinek pisnih porodnih zgodb.	Kvantitativna raziskava (426 anket).	Zgodbe vplivajo na preference glede poroda, vzbujajo strah in dvom o zmožnosti rojevanja.	II

Se nadaljuje

Vir	Namen	Vrsta raziskave in vzorec	Temeljne ugotovitve	Hierarhija dokazov
Ribak & Leshnick, 2022 Izrael	Proučiti odnos porodnic in pomen prisotnosti porodnega fotografa, razloge za dokumentiranje poroda in prakse deljenja porodnih fotografij.	Kvalitativna raziskava (18 poglobljenih intervjujev).	Konvencionalen prikaz poroda z izvzetimi postopki, posegi in zornimi koti ter retušo potencialno spornih fotografij.	VI
Roberts et al., 2021 Združeno kraljestvo	Proučiti razumevanje reprezentacij poroda in babištva v množičnih medijih.	Kvalitativna raziskava (22 članov fokusne skupine).	Pomanjkljiva in pretirano dramatična reprezentacija poroda z neustrezno vlogo babic.	VI
Roberts et al., 2017 Združeno kraljestvo	Analizirati prikaze poroda in njihove posledice.	Kvalitativna raziskava (komentarji in mnenja o seriji <i>One Born Every Minute</i>).	Strah prvorodnic pred porodom.	VI
Roberts & de Benedictis, 2021 Združeno kraljestvo	Raziskati vpliv televizije na pričakovanja in porodne izkušnje žensk.	Pregled literature.	Televizija oblikuje pričakovanja in porodne izkušnje žensk.	V
Sanders, 2019 Nizozemska	Proučiti porodne zgodbe.	Kvalitativna raziskava (diskurzivna analiza 110 objav na Instagramu).	Vizualen in intenziven način reprezentacije določa standard za »normalen« porod.	VI
Stoll et al., 2015 Kanada	Ugotoviti preference in odnos žensk do poroda.	Kvantitativna raziskava (752 spletnih anket).	Prikazi poroda so dramatični, z veliko medicinskimi intervencijami; strah pred porodom, dajanje prednosti carskemu rezu in želje žensk so povezani z dostopom in poznavanjem informacij o porodu.	II
Stoll & Hall, 2013 Kanada	Proučiti povzročitelje strahu pred porodom.	Kvantitativna raziskava (2676 spletnih anket).	Prikazi poroda na internetu in televiziji vzbujajo občutek strahu, nemoči in pomanjkanja nadzora.	II
Stoll et al., 2014 Kanada	Proučiti dejavnike, povezane s strahom pred porodom in dajanjem prednosti porodniškim posegom.	Kvantitativna raziskava (3680 spletnih anket).	Prikazi poroda v množičnih medijih so povezani z izbirami v porodnem procesu.	II
Takeshita, 2017 Združene države Amerike	Analizirati idealiziranje poroda.	Kvalitativna raziskava (dokumentarni film <i>The Business of Being Born</i> in zgodovinska dramska serija <i>Call the Midwife</i>).	Alternativa diskurzu medikaliziranega modela poroda je porod na domu.	VI
Tyler & Baraitser, 2013 Združeno kraljestvo	Raziskati pomen in posledice nove vizualne kulture rojstva.	Kvalitativna raziskava (upodobitve poroda v umetniških delih).	Prevladuje bolnišnični porod; nova vizualna kultura rojstva lahko privede do demokratizacije informacij o porodu.	VI
Uppal et al., 2016 Združeno kraljestvo	Proučiti odzive/ razpravo na temo nemedikaliziranega fiziološkega poroda.	Kvalitativna raziskava (fokusna skupina).	Videoposnetki poroda so na kanalu YouTube pogosto označeni kot neprimerna vsebina; družbeni mediji lahko širijo strah pred porodom.	VI

Vir	Namen	Vrsta raziskave in vzorec	Temeljne ugotovitve	Hierarhija dokazov
Vitek & Ward, 2019 Združene države Amerike	Proučiti vpliv prikazov poroda na strah in zmožnosti porodnic.	Kvantitativna raziskava (213 anket).	Krepitev mišljenja, da je porod strašen, medikaliziran porod normalen in vedno varen, sredstva za lajšanje porodne bolečine in carski rez pa vedno razpoložljiva rešitev.	II
Yam, 2019 Združene države Amerike	Analizirati argumente proti cenzuri porodne fotografije.	Kvalitativna raziskava (odzivi javnosti na družbenem omrežju Instagram).	Cenzura poroda patologizira porodni proces in zavrača reprezentacijo telesa, ki rojeva; javna objava porodnih fotografij normalizira različne oblike rojstva in omogoča kritično vrednotenje.	VI

skrajne klinične primere in malomarnost osebja (Maclean, 2014), televizijsko prikazovanje poroda pa je dramatično s pretirano reprezentacijo porodniških zapletov in potreb po medicinskih intervencijah (Bessett & Murawsky, 2018; Luce et al., 2016; Roberts et al., 2021; Stoll et al., 2015). Navedeno sovпада s prevladujočo rabo biomedicinskega modela poroda (Hundley et al., 2019), ki je s strani raziskovalk feminističnih medijskih študij kritiziran kot patriarhalna praksa, ki objektivizira ženske (Takeshita, 2017). Opaziti je mogoče ponavljajoče se prikazovanje manj invazivnih posegov, sredstev za lajšanje porodnih bolečin ter elektronsko spremljanje plodovih srčnih utripov (De Benedictis et al., 2019). Ta način reprezentacije porod prikazuje kot tvegan in nevaren ter zato kot nekaj, česar se je treba bati (Luce et al., 2016).

Televizijski žanri, predvsem resničnostne oddaje na televiziji, so pre pogosto omejeni na bolnišnični porod (Tyler & Baraitser, 2013), v katerem prevladujejo beli, heteroseksualni pari z nekaterimi razlikami glede na družbeni razred in starost. Redko je predstavljen širši spekter v povezavi z raso, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo ter ekonomskim in družbenim razredom (De Benedictis et al., 2019). Vloga babic je predstavljena neustrezno, saj je njihovo delo prikazano kot neprofesionalno in površno (De Benedictis et al., 2019; Roberts et al., 2021). Fontein-Kuipers et al. (2019) ugotavljajo, da je v televizijski seriji *One Born Every Minute* kljub prevladujočim medijskim reprezentacijam mogoče opaziti prikaz babic, ki se trudijo vzpostaviti in graditi odnos s porodnico, kažejo empatijo in pristno zanimanje za posamezno žensko, njeno čustveno in fizično stanje ter njene potrebe in zanimanja.

Takeshita (2017) v svoji raziskavi z analizo televizijske serije *Call the Midwife* in dokumentarnega filma *The Business of Being Born* ugotavlja, da slednja ponujata alternativne reprezentacije glede na prevladujoče medijske podobe poroda. Zoperstavljata se stereotipnemu prikazovanju poroda kot dogodka, ki je vedno potencialno nevaren, ter nosečnic kot nemočnih in ubogljivih pacientk. Serija prikazuje

opolnomočenje porodnic, ki ga v primerjavi z zdravstvenim sistemom nudi porod na domu s pomočjo babice.

Babice v seriji *Call the Midwife* so glavne spremljevalke pri porodu, ki se odvija na domu nosečnice (Takeshita, 2017). Serija prikazuje prizore fizioloških porodov, kot so jim bili pogosto priča v preteklosti, občasno pa tudi manj pogosta porodniška stanja, kot so smrt matere in novorojenčka, porod dvojčkov, porod v medenični vstavi, izpad popkovnice in distocijo ramen, ki jih danes brez izjeme pod strogim nadzorom porajamo v bolnišničnem okolju. Porodi na domu so s pomočjo babiške oskrbe prikazani kot normalni in varni (Takeshita, 2017).

Porodne zgodbe v množičnih medijih so pogosto objavljene v obliki videoposnetkov ali besedilnih opisov nosečnosti in poroda, njihova reprezentacija pa je zelo vizualna in intenzivna (Sanders, 2019), zato so pogosto označeni kot neprimerna in občutljiva vsebina, dopolnjena s številnimi sovražnimi in seksualiziranimi komentarji publike (Uppal et al., 2016). Das (2018) pravi, da je domače amaterske videoposnetke poroda treba obravnavati glede na feministično kritiko, ki porodnico vidi kot individualizirano, samoregulativno osebo in subjekt, ki presega porodno bolečino. Takšne predstave, dopolnjene z lastnim besednjakom in osebno pripovedjo, prikazujejo porod kot radosten in neboleč dogodek. V raziskavi Das (2018) ugotavlja, da zvok v večini videoposnetkov igra ključno vlogo – ne le z dodajanjem zvoka (zvočni učinki, glasba), temveč tudi z njegovim selektivnim reduciranjem, ki omejuje vse, kar bi lahko nakazovalo na nelagodje ali težave, ki jih porodnice občutijo ob naravnem poteku poroda. Izpostavili so splošno prikrivanje dogajanja, pa naj gre za zameglitev obrazov, daljše manjkajoče prikaze, uporabo teme in zatemnitve ali že omenjeno pogosto odstranitev in urejanje vokalizacij, ki presega tisto, kar se zdi dopustno. Tudi porodne fotografije ne ponujajo radikalnega pogleda na porodno izkušnjo in porod prikazujejo konvencionalno (Ribak & Leshnick, 2022), zato so številne podobe poroda na spletnih platformah družbenih medijev pogosto cenzurirane in označene kot »pornografija« (Cooper & Godfrey-

Isaacs, 2019). Vedno bolj (porno)grafične podobe priljubljenih diskurzov poroda so povzročile krojenje seksualnih upodobitev poroda, kar je odprlo prostor za večjo raznolikost upodobitve ženskih porodnih teles in razblinilo njihovo sanitizirano podobo (Jolly, 2018).

Cooper & Godfrey-Isaacs (2019) v raziskavi ugotavljata, da medicinska paradigma s kulturno prevladujočo vlogo prodira v našo zavest ter določa, katere podobe poroda so za javnost dobrodošle. Das (2018) pravi, da so prikazi poroda ne glede na resničnost odvisni od čustvenih in fizičnih vidikov, ki jih matere občutijo in pokažejo, ter pogojev, ki so na voljo pri njihovem ustvarjanju. Ti so najpogostejše v skladu s pričakovanji družbe in že predhodno samocenzurirani (Ribak & Leshnick, 2022). Rezultati raziskave, ki so jo izvedli Fleming et al. (2014), opozarjajo na nevarnost nereguliranih brezplačnih spletnih strani in aplikacij na temo nosečnosti in poroda ter na naraščanje njihovega števila, kar lahko zaradi dostopnosti in irelevantnosti povzroča globalne posledice. Nasprotje tem vsesplošnim reprezentacijam in njihovim objavam je cenzura poroda na spletnih platformah družbenih medijev, ki fiziološki porodni proces obravnava kot bolezensko stanje in zavrača prikazovanje telesa, ki rojeva, kar je v svoji raziskavi z analizo virov na spletni platformi družbenih medijev Instagram ugotovila Yam (2019).

Porodne izkušnje na podlagi reprezentacij poroda v množičnih medijih

Analiza reprezentacij poroda v množičnih medijih razkriva njihove prevladujoče škodljive učinke (Cooper & Godfrey-Isaacs, 2019), saj dramatičen prikaz tega dogodka na mnoge ženske vpliva še pred zanositvijo (Gagnon, 2021). Ker množični mediji s prikazi nevarnih stanj sooblikujejo doživljanja poroda, imajo pomembno vlogo tudi pri odločitvah, ki se jih bodo ženske posluževale glede nosečnosti in poroda (Luce et al., 2016; Roberts et al., 2017; Roberts & De Benedictis, 2021; Sanders, 2019; Stoll et al., 2014; Vitek & Ward, 2019). Ugotovitve raziskave, ki sta jo izvedla Bessett & Murawsky (2018), kažejo, da popularni televizijski prikazi poroda, ne da bi eksplicitno izražali nasvete in priporočila, na ženske vplivajo bolj, kot se one tega zavedajo (Sanders, 2019). Porodnice po izpostavitvi prikazom poroda v množičnih medijih verjamejo, da je porod »strašen«, da je medikaliziran porod »normalen« in vedno varen, na voljo jim morajo biti sredstva za lajšanje porodne bolečine ali carski rez (Vitek & Ward, 2019), zaradi navidezno večje varnosti pa pogosteje sprejmejo zdravniški nadzor in medicinsko oskrbo namesto babiške (Luce et al., 2016).

Jolly (2018) v svoji raziskavi ugotavlja, da grafične upodobitve poroda vplivajo na odnos ženske do lastnega telesa in razumevanje ženske vloge v svetu,

zlasti njene pornografske različice. Slednja vlaga le v videz svojega telesa in onemogoča, da bi ženska videla vrednost v drugih ne(hetero)seksualiziranih telesnih sposobnostih.

Ključnega pomena je razumeti kompleksnost vpliva reprezentacij poroda v množičnih medijih na ženske z različnimi reproduktivnimi in porodnimi izkušnjami (Roberts & De Benedictis, 2021). Ker nosečnice množične medije uporabljajo kot vir informacij o nosečnosti in porodu (Bessett & Murawsky, 2018) in jih spremljajo v velikem obsegu, prikazi poroda določajo standard za »normalen« porod ter njegovo vrednotenje (Sanders, 2019), amaterske medijske reprezentacije poroda pa s svojevrstno vizualno kulturo ženskam s preteklimi travmatičnimi izkušnjami poroda vzbujajo vprašanja o tem, kaj so pri svojem porodu storile narobe, da niso dosegle želene porodne izkušnje (Das, 2018).

Elektronski dostop do informacij o porodu ženske opolnomoči, tako da jih seznani z informacijami ter jih pripravlja na različne izide in možne scenarije v porodnem procesu (Fleming et al., 2014). Tovrstne informacije so lahko obenem sredstvo za širjenje strahu pred porodom (Maclean, 2014; Uppal et al., 2016), zlasti med prvorodnicami (Roberts et al., 2017), kar je sprejeto kot normalen del nosečnosti in pričakovanja predvsem prvega otroka (Fleming et al., 2014). Opisano lahko povzroči tesnobo in napetost porodnic ter s tem poveča možnost za obporodne zaplete (Fleming et al., 2014). Strah pred porodom, elektivni carski rez in druge želje porodnic so torej povezani z dostopom in poznavanjem informacij o porodu, saj ženske, ki poročajo o visoki stopnji strahu pred porodom, skoraj štirikrat pogosteje želijo porod s carskim rezom (Stoll et al., 2015).

V raziskavi Stoll et al. (2014) je 38,5 % študentov Univerze Britanske Kolumbije navedlo, da na njihov odnos do poroda vplivajo prikazi v množičnih medijih. V primerjavi s posamezniki, katerih pogled na porod so oblikovali drugi dejavniki, so navajali višjo oceno strahu pred porodom. Poleg tega so carski rez kot svojo izbiro glede porodnega procesa navajali večkrat (14,6 %) kot tisti (8,5 %), ki so bili izpostavljeni drugim virom informacij o porodu. Hkrati so izrazili tudi večjo naklonjenost uporabi medicinske tehnologije in epiduralne analgezije kot sredstva za lajšanje porodne bolečine.

Hauck et al. (2016) so ugotovili, da so odnos avstralskih študentov do nosečnosti in poroda v 63,5 % oblikovali vizualni množični mediji, kot so televizija, YouTube in filmi, ter pisni mediji, kot so knjige in spletne informacije (41,0 %). Delež študentov, ki so poročali, da so si s pomočjo teh virov ustvarili negativne vtise o nosečnosti in porodu, je bil 4,5%. Od vseh udeležencev jih je 26,1 % poročalo o zmerno povišanem strahu pred porodom, glede preferenc rojevanja pa jih je 15,6 % izrazilo željo po porodu s carskim rezom.

Miller & Danoy-Monet (2021) sta raziskovala učinke izpostavljenosti zapisanim porodnim zgodbam v množičnih medijih na posameznice in ugotovila, da bi večina udeleženk v raziskavi zase izbrala način poroda, kot je bil predstavljen v pozitivnih porodnih zgodbah. Porodne zgodbe s pozitivnimi izidi vaginalnih porodov so privedle k večji naklonjenosti vaginalnemu porodu, medtem ko so negativne povečale naklonjenost posameznic porodu s carskim rezom. Rezultati kažejo, da preference glede poroda sooblikujejo izkušnje drugih, ki so izražene v množičnih medijih, posledično pa se lahko pri ženskah pojavljata strah in dvom o zmožnosti rojevanja.

Televizijsko prikazovanje prevladujočega biomedicinskega modela poroda, medicinskih posegov in intervencij ohranja tovrstno medikalizacijo (Bessett & Murawsky, 2018; Luce et al., 2016). Trenutni prikazi poroda na internetu in televiziji ne zagotavljajo optimalnih pogojev za opolnomočenje porodnic, saj v njih vzbujajo občutek nemoči in pomanjkanja nadzora (Stoll & Hall, 2013). Nova vizualna kultura rojstva v množičnih medijih bi lahko privedla do demokratizacije informacij in znanja o rojstvu (Tyler & Baraitser, 2013), javna objava porodnih prikazov pa do kritičnega vrednotenja, uporabe porodnih tehnologij in normalizacije različnih oblik rojstva (Yam, 2019). Takšni prikazi ponujajo vidik, ki lahko pripomore k samopotrditvi in večji samozavesti porodnic (Takeshita, 2017). Novejši in nevsakdanji prikazi v publikli vzbujajo kritično čudenje in radovednost namesto strahu in gnusa, kar ponuja tudi širšo in bolj raznoliko ponudbo izobraževalnega gradiva za nosečnice, ki niso več ozaveščene le o rutinskih medicinskih postopkih in porodnih tehnologijah (Yam, 2019).

Diskusija

Reprezentacije poroda v množičnih medijih postavljajo normativ medikaliziranega poroda, sooblikujejo porodne predstave in pričakovanja žensk ter pomembno vplivajo na njihove odločitve glede nosečnosti in poroda. Število različnih virov s porodno tematiko se v množičnih medijih povečuje, informacije, ki jih njihovi porodni prikazi nudijo, pa so lahko pristranske in ne temeljijo vedno na dokazih (Young, 2010). Prisotni so obrabljeni in predvidljivi vzorci poroda, ki vključujejo hitenje v porodnišnico, strah, krike in histerijo, neznosne bolečine ter željo oziroma potrebo po epiduralni analgeziji ali celo carskem rezu (Pincus, 2010). Tako televizija kot svetovni splet prikazujeta porodno filozofijo v luči medicinske paradigme in biomedicinskega modela ter se le redko osredotočata na rojstvo kot normalen fiziološki dogodek (Young, 2010). Porod je v množičnih medijih prikazan pomanjkljivo in pretirano dramatično, kar oblikuje odnos in pogled žensk na porod ter v njih vzbuja strah. Slednje je

lahko povod za želen porod s carskim rezom ter večjo dovzetnost za medicinske intervencije, ki podpirajo in posledično ohranjajo biomedicinski model poroda (Bessett & Murawsky, 2018; Cooper & Godfrey-Isaacs, 2019; De Benedictis et al., 2019; Fleming et al., 2014; Gagnon, 2021; Hauck et al., 2016; Hundley et al., 2019; Luce et al., 2016; Maclean, 2014; Miller & Danoy-Monet, 2021; Roberts et al., 2017, 2021; Roberts & De Benedictis, 2021; Sanders, 2019; Stoll et al., 2014, 2015; Stoll & Hall, 2013; Takeshita, 2017; Uppal et al., 2016; Vitek & Ward, 2019), ženska telesa pa prikazujejo kot nezmožna rojevanja brez zdravniškega posredovanja (Morris & McInerney, 2010).

Strahovi in odnos žensk do poroda lahko pomembno vplivajo na porodniško oskrbo in porodne izide, zato je pomembno, da jih zdravstveni strokovnjaki poznajo (Haines et al., 2012). Medijske prikaze poroda bi lahko uporabili kot priložnost, da se seznanjajo in ozaveščajo o učinkih vsakodnevnih podob poroda, ki nas preplavljajo, ter skušajo razumeti njihov izvor in funkcije (Pincus, 2010). Prizadevanje za pozitivno doživljanje poroda je eden najpomembnejših ciljev, ki si jih zastavlja zavzet zdravstveni tim. Znanje o prikazu poroda v množičnih medijih lahko babicam in zdravnikom pomaga, da svojo komunikacijo z ženskami prilagodijo tako, da bodo pomirjene in bodo verjele v lastno zmožnost rojevanja in materinstva (Haines et al., 2012). Babiška in porodniška stroka se soočata z izzivom, kako zapolniti vrzeli porodnih prikazov v množičnih medijih in pomagati ženskam, da jih bodo znale kritično ocenjevati in razumeti (Young, 2010). Dokler ženske vedo, da imajo na voljo različne možnosti, med katerimi znajo razlikovati, lahko zavestno zavzemajo svoja stališča in se ne podreajo prikazom množičnih medijev (Pincus, 2010).

Babice imajo ključno vlogo pri spremembi medijskega diskurza od pretiranega prikaza biomedicinskega modela poroda do pogostejšega poročanja o njegovem socialnem modelu v fiktivnih in dejanskih predstavah nosečnosti, poroda in porodništva (Hundley et al., 2019; Luce et al., 2016; Maclean, 2014) ter pri natančnejšem prikazovanju babištva in materinstva v množičnih medijih (Hundley et al., 2019). Z opolnomočenjem porodnic in prizadevanjem za ozaveščeno porodno izkušnjo lahko babice učinkovito sodelujejo z mediji in ne proti njim (Maclean, 2014). Da bi zagotovile odgovorno poročanje medijskih producentov o porodu, je tudi za babice pomembno, da se opremijo z veščinami, ki so potrebne za sodelovanje z množičnimi mediji (Hundley et al., 2019).

Družba bo začela spreminjati pogled na porod in ga ceniti, ko ga prenehamo uvrščati med sporno gradivo ter skupnosti omogočimo njegovo svobodno in necenzurirano deljenje (Yam, 2019). Če je rojstvo do nedavnega veljalo za »nespodobno javno skrivnost«, grafična vidnost rojstva v javni kulturi kaže na

pomemben zgodovinski in psihosocialni premik (Bliss, 2020). Tyler & Baraitser (2013) trdita, da je do družbenih sprememb v načinu reprezentacij nosečnosti in poroda že prišlo ter da nista več vizualni tabu.

Vloga babic pri prikazu poroda je izobraževanje javnosti ter aktivno sodelovanje z medijskimi producenti pri načinih porodnih reprezentacij, ki lahko sooblikujejo izide poroda in porodne izkušnje žensk v prihodnosti. Omejijo lahko trenutne negativne vplive prikaza poroda v množičnih medijih na porodnice in babiško stroko ter javnost ozaveščajo o možnostih in izidih poroda, ki jih iz virov medijskih reprezentacij ni mogoče razbrati ali pa so zaradi subjektivnega doživljanja napačno interpretirani. Ženske je o porodu treba ustrezno izobraziti čim prej in jim informacije predstaviti na strokoven način, kar jim bo pomagalo pri pomembnih reproduktivnih vprašanjih in poznejših odločitvah v življenju. Vsekakor je pomembno, da se kljub zavedanju posplošenih, pomanjkljivih in pogosto slabo predstavljenih podob poroda v množičnih medijih ne izpodbija resnosti možnih obporodnih zapletov in medicinskih intervencij. Prikazi poroda v množičnih medijih so lahko tudi primer dejanskega doživljanja posameznih porodnic, zato je pomembno poudariti raznolikost možnosti in individualnost porodnih izkušenj.

Naša raziskava je omejena na postavljen iskalni niz ključnih besed, izbrane bibliografske baze ter slovenski in angleški jezik. Zbrane raziskave smo ovrednotili na sedemstopenjski lestvici hierarhije kakovosti, povzeti po Polit & Beck (2012), za doslednejšo presojo ocene kakovosti vključenih zadetkov oziroma raziskav bi lahko uporabili orodje MMATool. Pomembna ugotovitev naše raziskave je pomanjkanje znanstvenih člankov o prikazih poroda v slovenskem prostoru, kar odpira priložnost za raziskovanje v prihodnosti. Večina raziskav, vključenih v pregled literature, izvira iz Združenega Kraljestva, kar je pomembno omeniti zaradi različnih kultur in razlik v zdravstvenih sistemih po svetu, ki lahko vplivajo tudi na reprezentacije poroda v množičnih medijih. Ugotovitve, ki jih nudi naša raziskava, nedvomno prispevajo k raziskovanju področja predstavitve poroda v množičnih medijih. Odpirajo možnosti za nadaljnje izpopolnjevanje babiške stroke ter predporodno in obporodno oskrbo porodnic.

Zaključek

Medijske reprezentacije poroda s prikazi zdravniške obravnave, posegov in postopkov pogosto vodijo k sprejemanju standardov medicinsko usmerjenega poroda. Alternativne možnosti so prikazane redko in nejasno. Babiška stroka ima pomembno vlogo pri sodelovanju z ustvarjalci medijskih vsebin in informiranju bodočih staršev. Ženske, podkrepljene z znanjem, bodo lažje izločile informacije in njihove vire, ki resničnosti ne odsevajo verodostojno in bi lahko imeli nanje in njihovo porodno izkušnjo negativen

vpliv. Babice lahko z interdisciplinarnim pristopom in razširjenim zdravstvenim timom ozaveščajo in prispevajo k odgovornemu širjenju verodostojnih ter dobro predstavljenim prikazov poroda, ki bodo ženskam omogočile pozitivne in na znanju temelječe porodne izkušnje brez nepotrebnega strahu.

Nasprotje interesov/Conflict of interest

Avtorice izjavljajo, da ni nasprotja interesov./The authors declare that no known conflicts of interest associated with this publication exist.

Financiranje/Funding

Raziskava ni bila finančno podprta./The study received no funding.

Etika raziskovanja/Ethical approval

Za izvedbo raziskave glede na izbrano metodologijo raziskovanja soglasje Komisije za etiko ni bilo potrebno./No approval by the Ethics Committee was necessary to conduct the study due to the selected research methodology.

Prispevek avtorjev/Author contributions

Vse avtorice so prispevale k metodološki zasnovi pregleda literature. Prva avtorica je izvedla iskanje in selekcijo virov ter pripravila osnutek analize in besedila članka. Vse avtorice so prispevale h kritičnemu pregledu osnutka v vseh vsebinskih delih ter doprinesle k oblikovanju končne verzije analize, interpretacije in diskusije z zaključki./All authors contributed to the methodological design of the literature review. The first author conducted the search and selection of sources and prepared the draft analysis and article text. All authors contributed to the critical review of the draft in all content areas and contributed to shaping the final version of the analysis, interpretation, and discussion with conclusions.

Literatura

- Adams, D. M. & Hamm, M. (2001). *Literacy in a multimedia age*. Christopher-Gordon Pub.
- Al-Gailani, S. (2017). Drawing aside the curtain: Natural childbirth on screen in 1950s Britain. *British Journal for the History of Science*, 50(3), 473–493.
<https://doi.org/10.1017/S0007087417000607>
 PMid:28923126; PMCID:PMC5963435
- Arksey, H., & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: Towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), 19–32.
<https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>

- Bessett, D., & Murawsky, S. (2018). I guess I do have to take back what I said before, about television: Pregnant women's understandings and use of televisual representations of childbearing. *Sociology of Health and Illness*, 40(3), 478–493. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.12658> PMID:29274085
- Bliss, L. (2020). The maternal imagination of film and film theory. In *The Maternal Imagination of Film and Film Theory*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-45897-3>
- Booth, A., Sutton, A., Clowes, M., & Martyn-St James, M. (2022). *Systematic approaches to a successful literature review* (3rd ed.). Sage.
- Cooper, T., & Godfrey-Isaacs, L. (2019). Gathering storm-birth in the media. In K. Gutteridge (Ed.), *Understanding anxiety, worry and fear in childbearing: A resource for midwives and clinicians* (pp. 75–95). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21063-2_5
- Das, R. (2018). Mediated subjectivities of the maternal: A critique of childbirth videos on YouTube. *The Communication Review*, 21(1), 66–84. <https://doi.org/10.1080/10714421.2017.1416807>
- De Benedictis, S., Johnson, C., Roberts, J., & Spiby, H. (2019). Quantitative insights into televised birth: A content analysis of one born every minute. *Critical Studies in Media Communication*, 36(1), 1–17. <https://doi.org/10.1080/15295036.2018.1516046> PMID:30881228; PMCID:PMC6398118
- Donnison, J. (1977). *Midwives and medical men: A history of inter-professional rivalries and women's rights*. Heinemann Educational. <https://wellcomecollection.org/works/zyeuxyyd>
- Fleming, S. E., Vandermause, R., & Shaw, M. (2014). First-time mothers preparing for birthing in an electronic world: Internet and mobile phone technology. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 32(3), 240–253. <https://doi.org/10.1080/02646838.2014.886104>
- Fontein-Kuipers, Y., van Duijvenbode, J., & Pluymaekers, M. (2019). Portrayal of shared decision-making in lifetime documentary series 'One born every minute.' *SM Journal of Nursing*, 5(1), Article 1021. <https://www.jsmcentral.org/article-info/Portrayal-of-Shared-Decision-Making-in-Lifetime-Documentary-Series-One-Born-Every-Minute>
- Gagnon, R. (2021). A longitudinal study of women's representations and experiences of pregnancy and childbirth. *Midwifery*, 103, Article 103101. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103101> PMID:34352599
- Haines, H. M., Rubertsson, C., Pallant, J. F., & Hildingsson, I. (2012). The influence of women's fear, attitudes and beliefs of childbirth on mode and experience of birth. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 12(1), Article 55. <https://doi.org/10.1186/1471-2393-12-55/TABLES/7> PMID:22727217
- Handfield, B., Turnbull, S., & Bell, R. J. (2006). What do obstetricians think about media influences on their patients. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 46(5), 379–383. <https://doi.org/10.1111/j.1479-828X.2006.00621.x> PMID:16953850
- Hassan, R. & Thomas, J. (Eds.). (2006). *The New Media Theory Reader*. Open University Press.
- Hauck, Y. L., Stoll, K. H., Hall, W. A., & Downie, J. (2016). Association between childbirth attitudes and fear on birth preferences of a future generation of Australian parents. *Women and Birth*, 29(6), 511–517. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2016.05.001> PMID:27233945
- Hundley, V., Luce, A., van Teijlingen, E., & Edlund, S. (2019). Changing the narrative around childbirth. *Evidence Based Midwifery*, 17(2), 47–52.
- Jolly, N. (2018). Sexy birth: Breaking Hollywood's last taboo. *Sexualities*, 21(3), 410–427. <https://doi.org/10.1177/1363460717699770>
- Luce, A., Cash, M., Hundley, V., Cheyne, H., Van Teijlingen, E., & Angell, C. (2016). Is it realistic: The portrayal of pregnancy and childbirth in the media. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 16(1), Article 40. <https://doi.org/10.1186/s12884-016-0827-x> PMID:26928660; PMCID:PMC4770672
- Maclean, E. (2014). What to expect when you're expecting: Representations of birth in British newspapers. *British Journal of Midwifery*, 22(8), 580–588.
- Miller, Y. D., & Danoy-Monet, M. (2021). Reproducing fear: The effect of birth stories on nulligravid women's birth preferences. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 21(1), Article 451. <https://doi.org/10.1186/s12884-021-03944-w> PMID:34182948; PMCID:PMC8240297
- Morris, T., & McInerney, K. (2010). Media representations of pregnancy and childbirth: An analysis of reality television programs in the United States. *Birth*, 37(2), 134–140. <https://doi.org/10.1111/J.1523-536X.2010.00393.X> PMID:20557536
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J.

- M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., ... Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *International Journal of Surgery*, 88, Article 105906. <https://doi.org/10.1016/J.IJSU.2021.105906> PMid:33789826
- Pincus, J. (2010). Laboring under an illusion: Mass media childbirth vs. the real thing. *Birth-Issues in Perinatal Care*, 37(1), 82–83. <https://doi.org/10.1111/J.1523-536X.2009.00384.2.X>
- Potter, W. J. (2010). The State of Media Literacy. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 54(4), 675–696. <https://doi.org/10.1080/08838151.2011.521462>
- Ribak, R., & Leshnick, A. (2022). A powerful, spiritual, win-win situation: Commercial authenticity in professional birth photography. *Media, Culture and Society*, 44(5), 951–966. <https://doi.org/10.1177/01634437211060237>
- Roberts, J., Bennett, B., Slack, H., Borrelli, S., Spiby, H., Walker, L., & Jomeen, J. (2021). Midwifery students' views and experiences of birth on mainstream factual television. *Midwifery*, 92, Article 451. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2020.102859> PMid:33129184
- Roberts, J. & De Benedictis, S. (2021). Childbirth on television: A scoping review and recommendations for further research. *Feminist Media Studies*, 21(2), 248–264. <https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1690025>
- Roberts, J., De Benedictis, S., & Spiby, H. (2017). Love Birth, hate one born every minute: Birth community discourse around televised childbirth. *Midwifery, Childbirth and the Media*, 7–22. https://doi.org/10.1007/978-3-319-63513-2_2
- Roland, E., Teijlingen, V., & Luce, A. (2015). Do midwives need to be more media savvy? *MIDIRS Midwifery Digest*, 25(1), 5–10. <https://www.researchgate.net/publication/331167758>
- Romano, A. M., Lythgoe, A., & Goer, H. (2010). They said so on the news: Parsing media reports about birth. *Journal of Perinatal Education*, 19(1), 47–52. <https://doi.org/10.1624/105812410x481555> PMid:20174490; PMCID:PMC2820358
- Rudd, R. (2003). Improvement of health literacy. In *Communicating health: Priorities and strategies for progress* (pp. 35–61). U.S. Department of Health and Human Services.
- Sanders, J. (2019). Sharing special birth stories: An explorative study of online childbirth narratives. *Women and Birth*, 32(6), 560–566. <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2018.12.009> PMid:30591304
- Stoll, K., Edmonds, J. K., & Hall, W. A. (2015). Fear of childbirth and preference for cesarean delivery among young American women before childbirth: A survey study. *Birth*, 42(3), 270–276. <https://doi.org/10.1111/birt.12178> PMid:26104997
- Stoll, K., & Hall, W. (2013). Vicarious birth experiences and childbirth fear: Does it matter how young Canadian women learn about birth. *The Journal of Perinatal Education*, 22(4), 226–233. <https://doi.org/10.1891/1058-1243.22.4.226> PMid:24868135; PMCID:PMC4010856
- Stoll, K., Hall, W., Janssen, P., & Carty, E. (2014). Why are young Canadians afraid of birth: A survey study of childbirth fear and birth preferences among Canadian University students. *Midwifery*, 30(2), 220–226. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.07.017> PMid:23968778; PMCID:PMC4010856
- Takeshita, C. (2017). Countering technocracy: “natural” birth in The Business of Being Born and Call the Midwife. *Feminist Media Studies*, 17(3), 332–346. <https://doi.org/10.1080/14680777.2017.1283341>
- Tyler, I., & Baraitser, L. (2013). Private view, public birth: Making feminist sense of the new visual culture of childbirth. *Studies in the Maternal*, 5(2), 1–27. <https://doi.org/10.16995/SIM.18>
- Uppal, E., Davies, S., Nuttall, J., & Knowles, H. (2016). Exploring undisturbed birth through art and social media An interactive project with student midwives. *British Journal of Midwifery*, 24(2), 124–129.
- Vitek, K., & Ward, L. M. (2019). Risky, dramatic, and unrealistic: Reality television portrayals of pregnancy and childbirth and their effects on women's fear and self-efficacy. *Health Communication*, 34(11), 1289–1295. <https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1481708> PMid:29869897
- Yam, S.-y. S. (2019). Birth images on Instagram: The disruptive visuality of birthing bodies. *Women's Studies in Communication*, 42(1), 80–100. <https://doi.org/10.1080/07491409.2018.1561564>
- Young, D. (2010). Childbirth education, the internet, and reality television: Challenges ahead. *Birth*, 37(2), 87–89. <https://doi.org/10.1111/J.1523-536X.2010.00398.X> PMid:20557530

Citirajte kot/Cite as:

Šavli, M. A., Čehovin Zajc, J., & Domajnko, B. (2025). Sooblikovanje porodne izkušnje na podlagi reprezentacije poroda v množičnih medijih: pregled literature. *Obzornik zdravstvene nege*, 59(2), 125–135. <https://doi.org/10.14528/snr.2025.59.2.3282>